

PROBLEM! (?)

Jewish Transgressors and the Limits of Communal Responsibility

SHABBOS SHUVAH DERASHA, 6 TISHREI 5777 / RABBI ARIEL RACKOVSKY

Not My Problem?(!) Jewish Transgressors and the Limits of Communal Responsibility
Rabbi Ariel Rackovsky
Congregation Shaare Tefilla

“Rav Eliyashiv: No Shiva For Brother Of Rav Don Segal,” Yeshiva World News

(Sunday, September 30th, 2007 10:23 AM)

[http://www.theyeshivaworld.com/news/general/10394/](http://www.theyeshivaworld.com/news/general/10394/rav-eliyashiv-no-shiva-for-brother-of-rav-don-segal.html#sthash.DFd2SXSsk.dpuf)

[rav-eliyashiv-no-shiva-for-brother-of-rav-don-segal.html#sthash.DFd2SXSsk.dpuf](http://www.theyeshivaworld.com/news/general/10394/rav-eliyashiv-no-shiva-for-brother-of-rav-don-segal.html#sthash.DFd2SXSsk.dpuf)

Yisroel Segal – the brother of the Mashgiach Rav Don Segal Shlita was Niftar on the first day of Sukkos at the age of 68. Yisroel Segal was a journalist in the Israeli media for many years, and was well known throughout Eretz Yisroel as being extremely anti-Frum. He used every opportunity to attack Frum people – both, in the media and in books which he authored. Until the age of 20 he had learned in Ponevezh Yeshiva. After learning of the passing of his brother, the Mashgiach Shlita went to Maran Hagoen Rav Eliyashiv Shlita – who Paskened that no Shiva should be observed since he was a “Shana Upirush”. “לא לשבת שבעה על אחיך שנפטר ישראל עקב היות”
”שנה ופירש

תלמוד בבלי מסכת שבועות דף לט עמוד א- דף לט עמוד ב

וכל עבירות שבתורה נפרעין ממנו וכאן ממנו ומכל העולם כולו. וכל עבירות שבתורה מכל העולם לא? והכתיב: וכשלו איש באחיו - איש בעון אחיו, מלמד שכל ישראל ערבים זה בזה התם שיש בידם למחות ולא מיחו

Babylonian Talmud, Shevuot 39a-b

‘For all transgressions in the Torah the sinner alone is punished (lit., collected from), but here [taking the name of the Lord in vain] the sinner and the whole world.’ — And for all transgressions of the Torah is not the whole world punished? Lo, it is written (Vayikra 26:37), And they shall stumble one upon another: one because of the iniquity of the other; this teaches us that all Israel are sureties one for another! There [they are punished], because it was in their power to prevent [the sin], and they did not prevent it.

תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף כט עמוד א - דף כט עמוד ב

תני אהבה בריה דרבי זירא: כל הברכות כולן, אף על פי שיצא - מוציא, חוץ מברכת הלחם וברכת היין, שאם לא יצא - מוציא, ואם יצא - אינו מוציא. בעי רבא ברכת הלחם של מצה, וברכת היין של קידוש היום, מהו? כיון דחובה הוא - מפיך, או דלמא ברכה לאו חובה היא? תא שמע: דאמר רב אשי: כי הוינן בי רב פפי הוה מקדש לן, וכי הוה אתי אריסיה מדברא הוה מקדש להו. תנו רבנן: לא יפרוס אדם פרוסה לאורחין אלא אם כן אוכל עמהם. אבל פורס הוא לבניו ולבני ביתו, כדי לחנכן במצות. ובהלל ובמגילה, אף על פי שיצא - מוציא.

Ahabah the son of R. Zera learnt: Any blessing which one has already recited on behalf of himself, he can recite again on behalf of others, save the blessing over bread and the blessing over wine. These if he has not yet recited on behalf of himself he may recite on behalf of others, but if he has already recited them for himself he cannot recite them on behalf of others. Raba inquired: What is the rule with regard to the blessing for bread said over the matzah and the blessing for wine said in the sanctification? Do we say that since [the partaking of these] is obligatory, he can perform [the duty] for others, or have we here perhaps only an [optional] blessing, not an obligation? — Come and hear, since R. Ashi said: When we were at the house of R. Papi, he used to say the sanctification for us, and when his tenants came from the fields he used to make the sanctification for them. Our Rabbis taught: A man should not break bread for visitors unless he eats with them, but he may break bread for his children and the members of his household so as to train them in the performance of religious duties. In the reciting of [the blessing over] Hallel and the Megillah, even though he has already performed [the duty] for himself, he may perform it for others.

רש"י מסכת ראש השנה דף כט עמוד א - Translate

אף על פי שיצא מוציא - שהרי כל ישראל ערבין זה בזה למצות.

חוץ מברכת הלחם והיין - ושאר ברכת פירות וריחני, שאינן חובה אלא שאסור ליהנות מן העולם הזה בלא ברכה, ובזו - אין כאן ערבות, שאינו חובה על האדם; לא ליתהני ולא ליבריך

Rashi, Rosh Hashanah 29a

Even though one has already performed [the duty] for oneself, one may perform it for others – since all Israel are guarantors for one another with regard to mitzvah obligations.

Except for the blessings over bread and wine - and all other blessings on fruit and fragrances, which are not obligatory; rather, it is forbidden to derive benefit from this world without first blessing God. For that, the notion of a guarantor does not apply, as there is no individual obligation (lit., debt) in the first place -- neither to derive benefit nor to bless.

רמב"ם הלכות אבל פרק א הלכה י

כל הפורשין מדרכי צבור והם האנשים שפרקו עול המצות מעל צוארן ואין נכללין בכלל ישראל בעשיית המצות ובכבוד המועדות וישיבת בתי כנסיות ובתי מדרשות אלא הרי הן כבני חורין לעצמן [כשאר האומות] וכן האפיקורוסין [והמומרים] והמוסרין כל אלו אין מתאבלין עליהן, אלא אחיהם ושאר קרוביהם לובשין לבנים ומתעטפים לבנים ואוכלים ושותים ושחחים שהרי אבדו שונאיו של הקדוש ברוך הוא, ועליהם הכתוב אומר הלא משנאיך ה' אשנא.

We do not conduct mourning rites for all those who deviate from the path of the community, i.e., people who throw off the yoke of the mitzvot from their necks and do not join together with the Jewish people in the observance of the mitzvot, the honoring of the festivals, or the attendance of synagogues and houses of study. Instead, they are like free and independent people like the other nations. Similarly, we do not mourn for heretics, apostates, and people who inform on Jews to the gentiles. Instead, their brothers and their other relatives wear white clothes; cloak themselves in white; and eat, drink, and rejoice -- for the enemies of G-d have perished. Concerning them, Scripture states: "Those who hate You, O God, will I hate" (Psalms 139:21).

משנה מסכת מעשר שני פרק ה משנה א

כרם רבעי מציינין אותו בקוזוות אדמה ושל ערלה בחרסית ושל קברות בסיד וממחה ושופך אמר רבן שמעון בן גמליאל במה דברים אמורים בשביעית והצנועים מניחין את המעות ואומרים כל הנלקט מזה יהא מחולל על המעות האלו:

Mishnah, Ma'aser Sheni 5:1

The boundaries of a vineyard [or field] growing fruit in its fourth year of planting (*Revai* -- which must be taken to Jerusalem to be consumed in purity) are marked with clods of earth; those containing fruit of the first three years of planting (*Orlah* -- which are forbidden to eat) are marked with mounds of clay; those of graveyards are marked with dissolved lime-dust. Rabban Shimon ben Gamaliel said: When is this the case? During the Sabbatical year. Conscientious [landowners] set aside coins and say: Any fruit gathered from this [vineyard or field] is hereby deconsecrated and its sanctity transferred to these coins.

משנה מסכת דמאי פרק ג משנה ה

הנותן לפונדקית מעשר את שהוא נותן לה ואת שהוא נוטל ממנה מפני שחשודה לחלוף אמר רבי יוסי אין אנו אחראין לרמאין אינו מעשר אלא מה שהוא נוטל ממנה בלבד:

Mishnah Demai 3:5

One who gives [his tithed produce] to the innkeeper's wife [for preparation as dinner] must tithe both that which he gives to her and that which she returns, because she is suspected of exchanging [her doubtfully tithed produce for that which he gave her]. Said Rabbi Yossi: We are not responsible for the actions of deceivers; he tithes only that which she returns to him.

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מעשר שני פרק ה הלכה א

[דף כח עמוד א] מתני' כרם רבעי מציינים אותו בקוזוות של אדמה ושל ערלה בחרסית ושל קברות בסיד וממחה ושוּפך. אמר רבן שמעון בן גמליאל במה דברים אמורים בשביעית [אבל בשאר שני שבוע העיטהו לרשע וימות]. והצנועין מניחין את המעות ואומר כל הנלקט מזה מחולל על המעות האלו

רבי יוסי ורשב"ג אמרו דבר אחד. כמה דרבי יוסי אמר אין אנו אחראין לרמאין כן רבן שמעון בן גמליאל אומר אין אנו אחראין לרמאין. מסתברא רבי יוסי לרבן שמעון בן גמליאל רבן שמעון בן גמליאל לא יודי לר' יוסי. ר' יוסי יודי לרבן שמעון בן גמליאל שאין אנו אחראין לרמאין. רשב"ג לא יודי לר' יוסי שאין דרך החבר להוציא מביתו דבר שאינו מתוקן:

Talmud Yerushalmi, Ma'aser Sheni 5:1 (28a)

[As regards] a vineyard in its fourth year [of growth]-[people] should mark its [boundaries] with clumps of earth. But [to mark the boundaries of a vineyard] in its first three years of growth, [people should use lumps of] clay. [To mark] a grave-[yard, people should use] lime dissolved in water, then poured [along the boundary]. Said Rabban Simeon b. Gamaliel, ``To what [case] do these [rules about marking off vineyard with a special status, apply?] [They apply] during the Sabbatical year. [Since the produce of the seventh year is available for any Israelite to take, people must mark these special vineyards to alert others against taking consecrated fruit.]-During the other years of the Sabbatical cycle, let the wicked robber glut on it and die. {So the Talmud's interpolation, but this sentence is lacking in the Mishnah itself. See Jastrow, Vol. II, p.714, s.v. lacat.} -But [to avoid this Sabbatical year problem altogether], conscientious people set aside coins and declare, `Any [grapes] plucked [from this vineyard by passers-by during this Sabbatical year] hereby are deconsecrated with these coins.`` R. Yose and R. Simeon b. Gamaliel each have made the same ruling. {See Y.Dem.3.5 for this entire unit. } For:``[One who gives (his tithed produce) to the mistress of an inn (for preparation as dinner) must tithe both that which he gives to her and that which she returns, because she is suspected of exchanging (untithed produce for that which he gives her).] {The first portion of the quote from the Mishnah has been added by the translator for clarity.} R. Yose said, `We are not responsible for the actions of deceivers. [He tithes only that which she returns to him.]`` . And similarly, R. Simeon b. Gamaliel says, ``We are not responsible for the actions of deceivers.`` It seems reasonable to assert that R. Yose would agree with R. Simeon b. Gamaliel, but R. Simeon b. Gamaliel would not agree with R. Yose. R. Yose would agree with R. Simeon b. Gamaliel, because he holds that we are not responsible for the actions of deceivers, [and we certainly do not need to mark fields so that, when they steal, they can avoid fields full of prohibited foods]. R. Simeon b. Gamaliel would not agree with R. Yose, [that one need not tithe produce given to an innkeeper]. [For even though the innkeeper will undoubtedly attempt to switch the produce

and thereby deceive the guest, still] it should not be the practice of a trustworthy person (haver) to dispense untithed produce from his possession.

תלמוד בבלי מסכת בבא קמא סט א

גופא אמר רבי יוחנן גזל ולא נתייאשו הבעלים שניהם אינן יכולים להקדיש זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו ומי אמר ר' יוחנן הכי והא"ר יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן כרם רבעי היו מציינין אותו בקוזוות אדמה סימנא כי אדמה מה אדמה איכא הנאה מינה אף האי נמי כי מפרקא שרי לאיתהנווי מינה ושל ערלה בחרסית סימנא כחרסית מה חרסית שאין הנאה מינה אף האי דלית ביה הנאה מיניה ושל קברות בסיד סימנא דחיוור כעצמות וממחה ושופך כי היכי דניחוור טפי אמר רבן שמעון בן גמליאל בד"א בשביעית דהפקר נינהו אבל בשאר שני שבוע הלעיטהו לרשע וימות והצנועין מניחין את המעות ואומרים כל הנלקט מזה מחולל על המעות הללו וכי תימא מאן תנא צנועין רשב"ג (ורבי יוחנן כסתם יחידאה לא אמר) והאמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן כל מקום ששנה רשב"ג במשנתנו הלכה כמותו...

Babylonian Talmud, Tractate Bava Kama 69a

The above text states: 'R. Johanan said: If a robber misappropriated an item and the owner has not abandoned hope of recovering it, neither of them is able to consecrate it: the one because it is not his, the other because it is not in his possession.' Could R. Johanan really have said this? Did not R. Johanan say that the halachah is in accordance with an anonymous Mishnah; and we have learnt: 'In the case of a vineyard in its fourth year, the owners used to mark it with clods of earth', the sign implying an analogy to earth: just as in the case of earth a benefit may ensue from it, so also the fruit of this vineyard will after being redeemed be permitted to be enjoyed. 'That of 'orlah used to be marked with clay', the sign indicating a similarity with clay: just as in the case of clay no benefit ensues from it (i.e., it cannot be cultivated), so also the fruit of 'orlah could not be enjoyed for any use whatever. 'A field of graves used to be marked with lime', the sign having the colour of white, like corpses. 'The lime was dissolved in water and then poured out' so as to make its colour more white. 'R. Simeon b. Gamaliel said: These practices were recommended only for the Sabbatical year,' when the fruits of the land are ownerless; but in the case of the other years of the seven year cycle, let the wicked stuff themselves with it till they die. The virtuous however used to set aside money and to declare that whatever has been gleaned from this [vineyard] shall be redeemed by this money.' Does not this contradict R. Johanan? Nor can you urge in reply that the Tanna who recorded the practice of the virtuous was R. Simeon b. Gamaliel, [and R. Johanan might therefore not have concurred with this anonymous view stated by a single Tanna] for did not Rabbah b. Bar Hanah say that R. Johanan stated that whenever R. Simeon expressed a view in a Mishnah the halachah is in accordance with him...

שו"ת חוות יאיר סימן קמב

...והנה טעמא דרשב"ג דהלעיטהו לרשע וימות וכך מפורש בברייתא שהביא בש"ס ב"ק ס"ט ע"א. ואני תמה מאד על לשון זה דהמשמעות בפשטי' דלא לבד בהאי מלתא גופא דלא נקפיד להזהירו מאיסור אם בלה"נ יש בו עוד איסור שיעבור רק בכל שהחזק רשע גם משמע דשרי לספינהו איסור בידים ואיך יתכן זה ואנו מוזהרין על כל איש ישראל להזהירו בחשש שוגג ולמנעו בכל כוחינו ממזיד (עי' בי"ד סי' רכ"ח סט"ו בהג"ה) ואפילו את"ל בזה דאם יאכל הרי רשע הוא לכן לא מוטל להזהירו בזה הדבר בעצמו והלעיטהו לאו דווקא מ"מ קשה הרי ק"ל החשוד לדבר אחד אינו חשוד לד"א כ"ש אם חמיר מיני' (ולכן ק"ל מותרה לדבר קל א"מ לדבר חמיר) כ"ש שאינו חשוד לדבר שיש בו ב' איסורים ה"נ אפשר שיפרוש מן הגזל ע"י איסור מוסיף של ערלה... ומי שיעלה ארוכה למחלתי בזה רופא אומן יקרא

Rabbi Yair Chaim Bacharach (1639-1702), Responsa Chavat Yair 142

The rationale of Rabban Shimon Ben Gamliel is “let the wicked glut on it and die,” as explained in the Baraita cited in Bava Kamma 69a. I am deeply incredulous about this expression; the literal meaning is that in general we need not warn a person about to transgress one sin when they are committing other transgressions as well, and the implication is that we are even allowed to force (lit., force-feed) an established evildoer to sin. How could this be? We are taught to warn every Jew when they may be about to commit an inadvertent sin and to do whatever we can to prevent deliberate sin?! One might suggest that in this situation, he will be considered wicked if he eats the food and we therefore have no obligation to warn him on this specific matter, and we don't actually force him to sin. Nonetheless, a basic difficulty remains: One suspected of violating one transgression is not necessarily suspected of violating other sins, and certainly not those that are more severe, and *certainly* not those that involve the commission of two sins at once. Here, too, a person might be deterred from theft by the added prohibition of *orlah*...whoever can provide a balm for my malady shall be called a great healer.

יוסף אחיטוב "הלעיטהו לרשע וימות: הימנעות מהצלת אדם מחטא"-תחומין ט (תשמח) עמוד 159-160

...הרב פערלא ניסה להתמודד עם הקושי של בעל ה"חוות יאיר", והמליץ על עצמו: "והנה ידענא בנפשאי שאינני רופא, וכל שכן רופא אומן. ומכל מקום, גברא רבא חזינא, אבל תיובתא לא חזינא". הרב פערלא מציג אפשרות, שהמחלוקת בענין "הלעיטהו" בין רשב"ג ובין חכמים, מבטאת מחלוקת תנאים עקרונית על עצם חובת הערבות ההדדית. אם אמנם כך הוא, כי אז אפשר, לכאורה, לומר לדעתו של רשב"ג אין כלל ערבות הדדית. שהרי, כל עוד קיימת ערבות, אין אנו יכולים, בכל מקרה שהוא, להתעלם מן הרשע ולהניח לו לעשות כרשעתו.

לערבות כשלעצמה יש, בדרך כלל, שני צדדים. מחד, הערבות מטילה אחריות ומעניקה זכות התערבות במעשיו של מי שערבים לו; אך מאידך, כידוע, היא מטילה על הערב לפרוע את חובתו של מי שערבים לו. אף בנידון דידן, כל הערבים אחראים למעשיו של כל אחד מבני החבורה, ונענשים על מעשיו אם לא מחו. מכאן שהרחקת הרשע מרשעתו, היא גם אינטרס עצמי של כל הציבור כדי שלא ישא בעוונו, ולא יענש בגינו של הרשע.

...עקרון הערבות קשור באפשרות של מחאה. כל שבידו למחות או למנוע אחרים מעוון ופשע ולא עשה כן, הרי זה מתחייב עליו מתורת ערבות, כאילו אותו עוון ופשע נעשה על ידו. ומאידך, מי שאין בידו למחות, איננו בכלל ערבות. מכאן שדברי רשב"ג ש"בשאר שני השבוע, הלעיטהו לרשע וימות" מבוססים על כך שכיון שכאן אין בידו למחות על עבירת איסור גזל וגניבה, אם כן יצא בזה מכלל תורת ערבות. לפיכך, סובר רשב"ג, שגם בעבירה אחרת שעובר יחד עם עבירת איסור גזל או גניבה, דהיינו, עבירת איסור ערלה, אף-על-פי שיש בידו למחות או למנוע שלא יעבור עליה, אינו בדין עריבות...

Yosef Achituv (1933-2012)- “Stuff his face with it and let him die’: Refraining from Saving Others from Sin,” *Techumin* 9 (5748) [1988], pp. 159-60.

Rabbi Perla attempted to deal with the question posed by the Chavvot Yair. He opened with a poetic flourish: “I know of myself that I am no healer, let alone a great one. Nonetheless, I see a great person, but not the force of his question.” R. Perla raises the possibility that the disagreement between R. Shimon ben Gamliel and the Sages expresses a fundamental Tannaitic dispute about the essence of the obligation of collective responsibility. If this is the case, one might suggest that according to R. Shimon b. Gamliel, there is no collective responsibility at all. After all, so long as collective responsibility exists, we could not, under any circumstances, ignore the wicked and leave him to his evil devices.

Guarantorship itself, generally speaking, has two sides. On the one hand, The guarantee confers a responsibility and establishes a right of intervention into the affairs of the one who receives the guarantee; on the other hand, as is well known, it obligates the guarantor to repay the debt of the the borrower who receives the guarantee. Similarly, in our context, all of the “guarantors” are responsible for the actions of everyone else in society, and can be punished for their fellow’s sinful acts if they do not protest. Thus, preventing the wicked from sinning is also in the self-interest of the entire community, that they not bear the burden of the other’s sin or be punished on the wicked person’s account.

The essence of guarantorship is predicated on the possibility of objecting. Whoever is able to object or prevent or prevent others from sinning but failed to do so, becomes responsible for that sin as a guarantor - as if he or she had committed the sin themselves. Conversely, whoever is powerless to object to the sin is not jointly responsible. R. Shimon ben Gamliel’s statement, “in the other years of the Sabbatical cycle, let him stuff himself and die” is based on this as well: Since one is powerless to object to violations of the sins of robbery and theft, collective responsibility no longer applies. Accordingly, R. Shimon ben Gamliel maintains that collective responsibility does not apply even when another sin is committed concomitantly with robbery or theft, such as orlah -- and even though one would have been able to protest or prevent that sin.

פירוש של הר"ש סרליאו לתלמוד ירושלמי מסכת דמאי פרק ג הלכה ג

...וקאמר רשב"ג דבשאר שני שבוע אין מציינין, דכיון דאין רשות לגעת בהן גזלנין הן, והעליטהו לרשע וימות. וכל היכא דאיכא איסורי טפי, עדיף טפי, כדי שימות מהרה.

Commentary of R. Solomon Sirilio (1485-1554) to Yerushalmi Demai, 3:3

...As Rabban Shimon ben Gamaliel said: "...in the other years of the Sabbatical cycle we do not delineate," since they do not have a right to touch [the fruit], they are thieves, and "you may let the wicked stuff themselves with it till they die." And the more sins [that they commit], the better, as it will cause the sinner to die faster [on account of his/her sins]...

בית הבחירה למאירי מסכת בבא קמא דף סט עמוד א

ודברים אלו כולם בשנת השמטה שהיתה יד הכל מורשית ליגע בה הא בשאר שנים הואיל ונגיעתם אסורה אין מתקנין לעוברי עברה אלא אם יגעו מוטב וישתמשו בחטא ויאכלו דבר האסור ...

Rabbi Menachem ben Solomon Meiri (1239-1306)

And all of these matters were during the Sabbatical year, in which the hand of all was allowed to touch (take anything that we see); however, in the other years of the cycle, when it is forbidden to touch (take) them, we do not fix things for those who commit sins. Rather, if they touch them—"Good!"—let them be enmeshed in sin, and eat that which is forbidden...

שו"ת יוסף אומץ סימן קג

שאלה בעיר מערי המוריאה אשר יושבים תחת מלך א' שמניח לישראל לשמור דתם יש להם הסכמה קדומה בחרם חמור שלא לרקד אנשים עם נשים כי אם בעל עם אשתו אח ואחותו וכו' וההסכמה היא לה' שנים ואם מעלת אנשי הועד לא יכריזו בטולה קודם הה' שנים תתקיים חמש שנים אחרות ועמדה זמן רב ויהי היום כמו ט"ו בחורים חלו פני מעלת אנשי הועד שיבטלו ההסכמה הנ"ל בכלות הה' שנים ומעלת אנשי הועד הנ"ל כאשר נודע להם מפי איזה מגידים שיש איזה בחורים שלא בחר ה' בהם שעוברים על ההסכמה ומרקדים עם נכריות ונשים האסורות כפי ההסכמה חשבו בלבם שמא טוב הדבר למלאות שאלת הבחורים הנ"ל לבטל ההסכמה בכלות הזמן כדי שלא יעברו על החרם כי אף שלא נתברר הדבר בב"ד מהעוברים על החרם במרד ובמעל מ"מ נתאמת הדבר אצלם אף בלי עדים. ובהיות שחשבו בדעתם שאם יעמדו על הדבר לברר מי ומי היה השטן שרקד עם אשה האסורה כפי ההסכמה ויענישוהו ויכריזו אותו למוחרם ולמנודה אם יודע הדבר למלכות לא ייטב הדבר בעיניו בהיות שכפי דעתם ונימוסיה' אין להשיגה בדברים כאלה. א"כ טוב להתיר ההסכמה כדי שלא יכשלו בעון החרם. או דילמא ניזיל לאידך גיסא ונאמר שיש לקיים ההסכמה כדי להצילמהאיסור אותם שעד עכשיו נזהרים מחמת החרם שהם המרובים שבהתרתו ירקדו עם הנשים ויעשו איסור ונשאלתי כדת מה לעשות.

תשובה עמדתי ואתבונן בצדדי השאלה ולפי ק"ד נראה דאין להתיר ההסכמה כדי להסיר מכשול החרם מהעוברים עליו בזדון כיון שאנו באים להכשיל הפתאים.

Rabbi Chaim Yosef David Azoulay (1724-1806), Responsa “Yosef Ometz” 103

A question came about a city in an independent province in the south of Greece that was ruled by a particular monarch who permitted the Jewish people to observe their religion. In this community, there was an ancient agreement with the force of excommunication against mixed dancing, save for a man and his wife or a brother and a sister. The agreement was for a five year period and, if the elites of the city council did not decide against its renewal prior to the conclusion of five years, it would be in effect for another five years. In this way, it lasted for a long time. One day, a group of some 15 young men came before the city council and requested that they cancel the agreement at the conclusion of that five year period. The members of the city council learned from some sources that there were several young men who were not chosen by God, who transgressed this prohibition and were dancing with non-Jewish women, and Jewish women who were prohibited to them by the agreement. Upon learning this, they thought that it might be better to accede to the wishes of these young men and cancel the agreement at the conclusion of that time period, so that they will not transgress the agreement. After all, even though the matter was not brought to a Rabbinic tribunal and there were no formal witnesses, the matter was evident even without proof. They thought that if they insist on this matter and try and found out which “Satan” it was who danced with a forbidden woman against the agreement and they would punish him, declaring him to be excommunicated, it would become known to the local government, for according to their rules there is nothing wrong with this behavior. Therefore, they thought it might be best to cancel this agreement so that the transgressors would not be violating an agreement and risk excommunication. They also considered the other argument, which was that it might be best to uphold the agreement in order to save those who, as a result of the agreement, were careful not to engage in this kind of behavior and would do so once the agreement was cancelled, and I was asked what to do.

My answer is that I have examined the various sides to this question and, despite the weakness of my knowledge, I say that agreements should not be cancelled to prevent the stumbling block of an excommunication from those who violate it deliberately, for we want to thwart the foolish.

שו"ת ציץ אליעזר חלק טו סימן יח

אם מותר להראות בשבת לנהג הנוסע ושואל את הדרך בה הוא יגיע למקום ייעודו היות ועי"כ יקצר לו בזה את הדרך ויחסוך ממנו מלעצור עוד פעם את רכבו כדי לשאול על כך. ב"ה, י"א כסלו תשמ"ב. ירושלים עיה"ק תובב"א. לת"ח ומגי"ש = ומגיד שעור = חשוב אחד.

מכתב שאלתו מתאריך ד' כסלו דנא קבלתי בסוף שבוע שעבר, ולנחיצותה הנני ממהר להשיבו עליה. שאלתו היא - שאלה נוקבת - אי שרי להראות בשבת לנהג הנוסע ושואל את הדרך בה הוא יגיע למקום ייעודו, או לא, כי על ידי שיאמר לו איך להגיע יקצר לו בזה את הדרך, ויחסוך ממנו מלעצור כמה פעמים את רכבו כדי לשאול את הולכי הדרכים, וכדומה, או דילמא יש לומר הלעיטהו לרשע וימות.

... (ג) הדרן לנידון שאלתנו.

והנה לאור האמור נראה פשוט שגם על כגון נידוננו יש לומר בפשיטות כי אין אנו אחראים לעבריינים כאלה המחללים שבת בפרהסיא למעט באיסור החילול שבת, והדברים עוד בק"ו לכאן, דהא לא נפרישנו לגמרי מהחילול שבת בזה שנראה לו הדרך היותר קצרה, ואם כן, ומה התם בערלה שאם נציין בחרסים נפרישו בזה הפעם מכל עבירה גם מאיסור גזל ובכל זאת אין אנו מצווים להפרישו ואמרינן הלעיטהו וכו', קל וחומר לכגון נדו"ד שגם אפילו עי"כ לא נפרישנו לגמרי מהחילול שבת, דבודאי ובודאי שאמרינן בזה הלעיטהו לרשע וימות...

(ה) ובפרט שבנידוננו אשר בזה שירצה למעט ממנו החילול שבת הוא צריך להראות לו הדרך אשר שם ימשיך לחלל את השבת, ולכן חוץ מה שיש לומר שאין דרך חבר בכך, הרי יש גם לחוש עוד שע"ז ירגיל העבריין יותר בעבירה כשיראה שעוד מסייעין לו לעבור עבירה...

(ו) לזאת לענין שאילתא זאת ששאל לן מר, נראה לי להלכה למעשה שאין חיוב, וגם איסורא איכא לתת יד לפושעים להראות לנהג הנוסע ומחלל את השבת את הדרך

... ולכן מקרה כזה הוא המקרה הקלאסי ביותר שמן הצורך לפי ההלכה להעלים עין מהרשע השואל ולקיים בו המאמר הלעיטהו לרשע וימות, וניתן יד לפושעים כאלה רק כאשר יערה עליהם רוח ממרום או יתנו לבם לשוב בתשובה ולחדול מחילולי השבת, כי לא נחפוץ במות הרשע כי אם בשובו מדרכו וחיה.

Rabbi Eliezer Yehuda Waldenberg (1915-2006), Responsa "Tzitz Eliezer" 15:18

Is it permitted to give directions to a driver who, on Shabbat, asks for directions? By giving these directions, he will enable the driver to reach his destination quicker, and in doing so will stop his automobile less frequently, and he [the driver] will be saved from many instances of *Chillul Shabbat*...

In light of that which we had said, it seems obvious that in our case we should say, with certainty, that we are not responsible for the sins of those who transgress the Shabbat in public such that we should reduce the violation they are committing. This is certainly true here, because we are not completely preventing him from violating the Shabbat altogether, in which case we would unquestionably say "Force feed it to him and let him die."

This is particularly true in our scenario, where the desire to reduce the violation of Shabbat requires showing the person a way to continue violating Shabbat. Therefore, aside from the principle that this is not the behavior of a faithful Jew, there is also the concern that by virtue of these directions, the transgressor will become further accustomed to his transgressions because of the assistance he is receiving in doing so...

With regard to the question you asked, it seems to me that, as a matter of practical Jewish law, there is no obligation to provide such a person with directions, and there is even a prohibition involved in assisting transgressors by showing the driver who is violating Shabbat how to arrive at his destination...

...Therefore, the case you describe is the most classic case in which, as a matter of Jewish law, one is required to ignore the transgressor who is asking the directions, and instead fulfill the dictum "Force feed it to the wicked and he will die." We only provide assistance to sinners of the kind that a spirit from heaven will rest on them or they will give their hearts to repentance and to refraining from violating Shabbos, for we are not interested in the death of the wicked- only in their return from their ways, so they may live.

אבישי בן חיים- "רב דון" סופשבוע 13/4/2008

<http://www.nrg.co.il/online/1/ART1/720/229.html>

...רב דון לא הגיע ללוויית אחיו, גם לא אף אחד אחר מבני משפחתו החרדים. בניגוד לשמועות, הוא לא ישב שבעה על ישראל כשזה חזר בשאלה, אך הקפיד לא לשבת עליו גם כשנפטר. אבל רב דון כן עיין בדקדקות בראיונות האחרונים שהעניק אחיו לתקשורת. בין השורות חיפש לשווא "הרהורי תשובה". הוא אפילו שלח שאלה לרב אלישיב וביקש לדעת אם בכמה מדבריו של אחיו ישראל אפשר למצוא סימן לחזרה בתשובה.

מקורביו מסבירים שהסיבה לכך היא ההלכה החד משמעית שלא יושבים שבעה על מי ש"שנה ופירש". אלא שברור שגם כאן מדובר בנוקשות המפורסמת, המקפאה, של רב דון. קשה מאוד למצוא דוגמאות נוספות לחרדים שבחרו לא לשבת שבעה על בני משפחתם שעזבו את הדת. טוביה החולב אינו דוגמה הולמת.

תשובתו של הרב אלישיב היתה שלילית. ישראל לא חזר בתשובה. רב דון לא חזר בו. האחים שנפרדו בחייהם, לא נפגשו גם במוות.

Avishai Ben Chaim, “Rav Don”- Ma’ariv, April 13, 2008

R. Don did not attend his brother’s funeral, nor did any other Haredi family member. Contrary to rumors, he didn’t sit shiva when his brother stopped being religious, but he insisted that he would not sit shiva for him when he died. However, R. Don meticulously examined his brother’s final media interviews, futilely searching between the lines for any hints of repentance. He even sent a query to Rav Elyashiv asking whether some of his brother’s statements could be construed as having indicated a change of heart.

His close associates explain the reason for this is the unequivocal halacha that one does not sit shiva for a relative who “studied and abandoned [the Torah].” But it is clear that we are once again seeing the famous, unyielding stubbornness of R. Don. It is nearly impossible to find any other instances of Haredim who chose not to sit shiva for relatives who had left the faith. Tevye the Dairyman is hardly an exemplar.

Rav Elyashiv answered in the negative - Israel had not repented. R. Don likewise did not budge. The brothers who parted ways in the course of their lives could not be reconciled even at death.